

Vivat Chris Hinze

door Bert Vuijsje

Hoeveel Nederlandse musici worden geëerd met een biografie van 600 pagina's? Boy Edgar moest het vorig jaar doen met 256 bladzijden. De loopbaan van John Engels werd door Jeroen de Valk in 224 pagina's beschreven. Mijn eigen levensverhaal van Rita Reys beperkte zich tot 216 bladzijden. En zelfs de eerste 75 jaar van het veelbewogen leven van Hans Dulfer vulden niet meer dan 400 pagina's.

Dat alles valt geheel in het niet bij de recente biografie van fluitist/componist/pianist Chris Hinze: 608 bladzijden op groot formaat (verschenen bij uitgeverij In de Knipscheer). De auteur Kees Ruys lijkt geen detail te hebben verwaarloosd, van de onechte stamvader Isaïc Penning Nieuwland (1795-1857) tot en met Chris Hinzes multimedialprogramma *Tibet, on the Roof of the World* van eind 2015.

De slotmonoloog van het boek is een beknopt credo. Hinze somt de mannen op die zijn respect genieten, *bien étonnés*: de dalai lama, Dries van Agt, Muhammad Ali, Miles Davis, Glenn Gould, Johan Cruijff. 'Jezelf trouw blijven... Zonder mezelf op wat voor manier dan ook met deze grootheden te vergelijken, heb ik dat op mijn manier ook nagestreefd. Nogmaals: het leven overkomt je, keuzes maak je niet. Maar als ik in mijn leven één ding heb gedaan, is het muziek maken zoals ik dat heb willen doen, met mensen die ik goed en prettig vond. Hoe die muziek genoemd wordt, interesseert me niet. Jazz, fusion, barok, wereldmuziek... *give it a name.*'

Bij zo'n breedvoerige aanpak wekt het geen verbazing dat een betrekkelijk marginaal voorval uit het prille begin van Hinzes carrière ruim aandacht krijgt. Het tweede item in zijn discografie is de lp *The Present Is Past* door het trio van bassist Dick van der Capellen, waarop Hinze fluit, altfluit, piccolo en piano speelt. Dat album werd in *Jazzwereld* van januari 1968 uitgeroepen tot Plaat van de Maand en beoordeeld met vier sterren. Zoveel lof voor Nederlandse jazzopnamen was in die tijd en in dat blad verre van gebruikelijk.

Mijn recensie, die in het boek uitgebreid wordt geciteerd, sprak ook duidelijke taal: '...verfijnde, lichtvoetige muziek... voor alles collectief van opzet... Dat het daarbij vrijwel nooit in het honderd loopt, terwijl er evenmin sprake is van

behoedzaam, oeverloos freewheelen, geeft ongeveer aan waarom ik deze lp als de beste Nederlandse nieuwe-jazz-lp tot nu toe beschouw.'

De biografie voegt hier, haast triomfantelijk, aan toe: 'De plaat verkocht intussen matig: vijfhonderd stuks.'

Dat contrasteerde totaal met de lotgevallen van Hinzes volgende album. In het voetspoor van de Swingle Singers en de Franse fluitist Raymond Guiot (*Haendel with care*) had hij zich door John Vis van CBS laten overhalen om de barok/jazzplaat *Telemann My Way* op te nemen. Dat album verkocht zo spectaculair dat Hinze er niet aan ontkwam om snel een vervolg op te nemen, *Vivat Vivaldi*, weer met groot commercieel succes.

De jazzcritici, onder wie ik, die zoveel bewondering hadden geuit voor *The Present Is Past* hadden aanzienlijk minder waardering voor Hinzes barok/jazz, en dat wordt in de biografie breed uitgemeten. Vooral recensies uit de jaren tachtig van 'zijn kwelgeest' Eddy Determeyer worden uitvoerig aangehaald: '...een soort slijmerige klanksoep... uitsluitend behaagzieke geschenkverpakkingen... een virtuoos gebrachte leegheid... De muziek van Hinze is en blijft zo vlak als een voetbalveld en zo ondiep als een pierebadje.' Muzikant en biografie vinden het kennelijk niet alleen de moeite waard omdat alles na meer dan dertig jaar op te halen, ze roepen Eddy Determeyer in 2015 zelfs telefonisch ter verantwoording. Waarom is hij Hinze jarenlang zo trouw blijven volgen, terwijl hij in zijn recensies bijna van een afkeer van diens werk getuigde?

Determeyer houdt rustig voet bij stuk: 'Een journalist heeft toch niet alleen de taak om dingen te signaleren die hij goed vindt? [...] Goed, matig, slecht – je luistert ernaar en je geeft je mening. Als het om derderangs artiesten gaat, hoef je de rommel niet per se tegen het licht te houden, maar bij musici van naam ligt dat wat mij betreft wat anders. En Chris had toen een naam. Die had hij vooral te danken aan die zoete kraak-noch-smaak-barok die hij toen op de plaat heeft laten zetten, en omdat ik hem goed kende uit de tijd dat hij nog pure jazz maakte, vond ik het zinnig mijn teleurstelling daarover in de krant te blijven toelichten.'

My idea exactly.

Ik moet in zo'n geval altijd denken aan de onverslaanbare glamour-pianist Liberace, die op negatieve recensies placht te reageren met een opgewekt: '*I cried all the way to the bank.*' Maar in de jazz gaat het vaak anders, zo bleek mij

al veel eerder, bij bijvoorbeeld Dave Brubeck en Herbie Hancock. Ook zij verkochten gigantische stapels platen, maar bleven zich mateloos opwinden over het handjevol critici dat in jazzbladen met uiterst geringe oplage ongunstig over hun muziek oordeelde.

Ik denk weleens dat je daaruit maar één conclusie kunt trekken. Zo'n muzikant beschouwt het miljoenenpubliek dat zijn platen koopt als een soort stemvee: goed voor de portemonnee, maar verder niet interessant. Voor zijn artistieke zelfrespect blijft hij zich, ondanks alles, afhankelijk voelen van dat kleine groepje puristische jazzcriticasters.

Bron: *Jazzism* (rubriek *Bebop Business*), mei 2016